

Filosofijos kursinių, bakalauro ir magistro baigiamųjų darbų rekomenduojamos temos ir vadovai

(temos turėtų būti tikslinamos atsižvelgiant į studijų pakopą)

Prof. S. Jankauskas

1. Hērakleitas ir Parmenidas: takoskyra ir sąlytis.
2. Parmenidas: filosofavimo ontologinio siekio įsisąmonimas.
3. Demokritas: atomizmo koncepcijos prielaidos ir turinys.
4. Platono Faidonas: filosofavimo subjekto demarkacijos problema.
5. Platono Puota: filosofavimas grožio akivaizdoje.
6. Platono Faidras: raštiškojo filosofavimo metamorfozės.
7. Platono Faidras: paiderastia kaip filosofavimo būdas.
8. Platono Valstybė: olos alegorijos interpretacijos.
9. Platonas: dorybės ir būties kontroversija.
10. Aristotelio Metafizika (1 knyga): filosofijos istorijos paradigma.
11. Aristotelio Metafizika (4 knyga): ousia samprata.
12. Descartes'as: Dievo įrodymo prielaidos ir intencijos.
13. Descartes'as: mathesis universalis projektas.
14. A. Camus: absurdas kaip ontologinė apibrėžtis.
15. E. Levinas: etika kaip pirmoji filosofija.
16. E. Levinas: vienatvė kaip būties ženklas.
17. E. Levinas: sakymas (le dire) ir pasakymas (le dit).
18. J. Baudrillard: simuliakro samprata.

Prof. A. Plėšnys

1. R. Descartes filosofijos reikšmė šiuolaikinės fizikos formavimuisi
2. Metafizinių idėjų reikšmė šiuolaikinės fizikos formavimuisi
3. I. Lakatoso mokslo mokslo tiriamųjų programų metodologija
4. Analitinė etika
5. Socialinės vertybės ir spontaninė visuomenės tvarka liberalizme
6. Wittgensteinas: nuo tiesos iki tikrumo
7. Vertybių problema gamtos moksluose
8. Procedūrinio teisingumo teorijos
9. Socialinio teisingumo problema ir liberalizmas
10. Kalbiniai žaidimai L. Wittgensteno "Filosofiniuose tyrinėjimuose"
11. Tiesos kaip pažintinio tikslo interpretacijos mokslo filosofijoje
12. Subjektyviosios ir objektyviosios žinios K. R. Poperio ir M. Polany'io priešatai.

Prof. J. Rubavičienė (Baranova)

1. Antikinė ir Rytų etika: lyginamoji analizė
2. Krikščioniškosios etikos recepcija F.Nietzsche's *Antikriste*
3. I.Kanto *praktinė meilė* ir M.Schelerio *Ordo amoris*: lyginamoji analizė
4. Spinozos etikos recepcija šiuolaikiniame filosofiniame diskurse
5. Imanuelis Kantas: laisvės sąvoka kaip „kertinis proto sistemos akmuo“
6. Friedricho Nietzsche's etika ir jos recepcija šiuolaikiniame filosofiniame diskurse
7. Dvi etinio voliuntarizmo versijos: Schopenhauerio ir Nietzsche's etikų lyginamoji analizė
8. Etinis utilitarizmas ir deontologija: lyginamoji analizė
9. Trys tapsmo stadijos: Kierkegaardo ir Nietzsche's etikų lyginamoji analizė
10. *Moralität* ir *Sittlichkeit*: Kanto ir Hegelio etinių koncepcijų lyginamoji analizė
11. Savimonės problema I.Hegelio etikoje
12. 'Valia galia' ir 'valia tikėti': Friedricho Nietzsche's ir Williamo Jameso etikų lyginamoji analizė
13. Savikūros problema Richardo Rorty etikoje
14. Dvasiniai pratimai ir rūpesčio savimi etika: P.Hadot ir M.Foucault
15. M.Foucault: subjekto hermeneutika
16. Nesuinteresuotumo sąvoka E. Levino etikoje

17. Individuas ir kitas: Kierkegaardo ir Levino etikų lyginamoji analizė
18. Gyvenimo ir mirties takoskyros problema bioetikoje

Prof. M. P. Šaulauskas

1. Senoji Indijos filosofija - konkrečios astika ar nastika koncepcijos analizė arba kelių lyginimas. magistrantams privalomos sanskrito studijos.
2. Pilietinės visuomenės samprata, genezė ir raida.
3. Postmodernusis diskursas - konkrečios problemos ar koncepcijos analizė arba kelių lyginimas.
4. Hermeneutika - konkrečios problemos ar koncepcijos analizė arba kelių lyginimas.
5. Kalbos ir mokslo analitika - konkrečios problemos ar koncepcijos analizė arba kelių lyginimas.
6. Socialinė kaita Lietuvoje - konkretaus aspekto tyrimas.
7. Informacijos visuomenės genezė ir raida - konkretaus aspekto tyrimas.

Doc. J. Dagys

1. Molyneux klausimas XVII a. empirizmo - racionalizmo kontroversijoje.
2. D. Davidsono anomaliojo monizmo koncepcija sąmonės filosofijoje.
3. W.V.O. Quine'o radikalaus vertimo samprata ir jos reikšmė
4. Skepticizmas šiuolaikinėje epistemologijoje: BIV scenarijus.
5. L. Wittgenstein privačios kalbos argumentas ir jo reikšmė šiuolaikinės sąmonės filosofijos diskurse.
6. S. Kripke's modalinės kalbos analizės taikymas sąmonės filosofijoje.

Doc. K. Dubnikas

1. Religijos istorijos metodologinės problemos.
2. Religinės kalbos analizė,
3. Religijos filosofija kaip kritinis religijos svarstymas.
4. Religinio patyrimo filosofinės koncepcijos.
5. Moralės klausimai religijos filosofijoje.
6. Egzistencializmas ir krikščioniškoji filosofija.
7. Šventenybė religijos fenomenologijoje.
8. Dievo problema proceso filosofijoje.
9. Šiuolaikinė filosofinė teologija.
10. Teologijos ir filosofijos santykio problema.

Doc. M. Gutauskas

1. Patirties struktūros fenomenologijoje (Husserl, Heidegger, Merleau-Ponty, Waldenfels (autoriai pasirinktinai, temą tikslinti)).
2. Intersubjektyvumo problema (Husserl, Merleau-Ponty, šiuolaikinės fenomenologijos atstovai (autoriai pasirinktinai, temą tikslinti))
3. Kalba ir žmogaus apibrėžtis (Heidegger, Gadamer, Maceina (autoriai pasirinktinai, temą tikslinti)).

Doc. N. Kardelis

1. Graikiškosios filosofinio mąstymo ištakos: filosofijos kilmės ir prigimties problema.
2. Mąstymas apie pasaulį ar mąstymas apie žmogų? Pirmosios filosofijos problema senovės graikų mąstymo tradicijoje.
3. Rimties ir kaitos dialektika Herakleito filosofijoje.
4. Filosofinė Platono utopijų prasmė: „Valstybė“, „Įstatymai“, „Timajas“, „Kritijas“.
5. Eido (idėjos) sampratos raida Platono dialoguose.
6. Atsitiktinumo ir būtinybės sąveika Platono „Timajuje“.
7. Filosofiniai sielos modeliai Platono dialoguose.
8. Filosofijos prigimties samprata Aristotelio „Metafizikoje“.
9. Substancijos prigimties klausimas VII-ojoje Aristotelio „Metafizikos“ knygoje.
10. Platono ir Aristotelio politinė filosofija: panašumai ir skirtumai.
11. Ženklo samprata ir tikrovės interpretavimas Augustino veikalė „Apie krikščioniškąjį mokymą“.
12. Būtis ir Niekis Arvydo Šliogerio filosofijoje.
13. Antikinės temos, įvaizdžiai ir simboliai Arvydo Šliogerio mąstyme.

14. Kritinis Arvydo Šliogerio dialogas su Platonu: „apverstasis platonizmas“.
15. Loginiai ir etiniai postmodernizmo ideologijos ir postmodernistinės filosofijos prieštaravimai.

Doc. K. Kirtiklis

Bakalaurams:

1. Marksistinė / neomarksistinė / postmarksistinė filosofija.
2. Frankfurto mokyklos kritinė teorija.
3. Filosofija kaip socialinė kritika (nuo ankstyvosios Modernybės iki šiandien).
4. Filosofinės medijų ir komunikacijos problemos.

Magistrams:

1. Komunikacijos modeliai ir jų filosofinis pagrindimas.
2. Filosofinės medijų teorijos problemos.
3. Individualizmo ir holizmo debatai socialinėje filosofijoje.
4. Šiuolaikinė kritinė teorija.
5. Viešojo filosofija (public philosophy).

Doc. A. Mickevičius

1. Tiesos problema ir „perspektyvizmas“ F. Nietzsche's filosofijoje
2. F. Nietzsche's moralės genealogijos samprata
3. Hermeneutinės tiesos ir istoriškumo refleksija H.G. Gadamerio hermeneutikoje
4. Estetinės sąmonės kritika ir ontologinė meno kūrinio supratimo samprata H.G.Gadamerio hermeneutikoje
5. Meno kūrinio prigimties traktuotė M. Heideggerio filosofijoje
6. H.G.Gadamerio ir J. Habermaso polemikos dėl hermeneutinio supratimo universalumo palyginamoji analizė
7. P. Ricoeur simbolių ir mitų hermeneutika
8. Žinojimo ir socialinių praktikų traktuočių metodologinių prieigų problema: M. Foucault *versus* J. Habermas.
9. Intersubjektyvumas E.Husserlio fenomenologijoje
10. Fenomenologinė laiko tyrimo specifika (E.Husserl)
11. F. Nietzsche's idėjų recepcija M.Foucault "genealoginiame" svarstyme
12. F. Nietzsche's filosofijos idėjiniai atspindžiai ir jų reaktualizacija G.Deleuze filosofijoje
13. „Atpažinimo“ ir „pamatinio susidūrimo“ sampratos G. Deleuze filosofijoje
14. Nomadizmo ir „karo mašinos“ sampratos G. Deleuze filosofijoje.
15. Nietzsche's žodžio „Dievas mirė“ interpretacija Jean-Luc Marion filosofijoje

Doc. N. Milerius

1. Kasdienio pasaulio temos istorinė apžvalga: filosofinis diskursas, sociologinės, psichologinės, semiotinės, religinės interpretacijos (E.Husserlis, M.Heideggeris, M.Merleau-Ponty ir kt.)
2. Kasdienybės tema ir globalizacija
3. Kino filosofijos teorijos
4. Kino interpretacijos šiuolaikinėse filosofijos ir estetikos koncepcijose (G.Deleuze, F.Jameson ir kt.)
5. Miesto problematikos filosofiniai pagrindai

Doc. N. Radavičienė

1. Dorybių teorijos renesansas: pagrindai ir perspektyvos.
2. Etinis egoizmas: pro et contra.
3. Aristotelio ir Kanto moralės teorijų palyginimas.
4. Nietzsche's ir Aristotelio etikos palyginimas
5. Hume'o agnosticizmas kaip nuosekli empiristinės prieigos išvada.
6. Kanto „kopernikiško perversmo“ pažinimo sampratoje turinys ir reikšmė.
7. Rortiškoji reprezentacinės pažinimo teorijos kritika.
8. Wittgensteino kalbinio žaidimo teorija ir jos reikšmė filosofijai.
9. Objektyvaus žinojimo pasaulis: Platono ir Popperio palyginimas

10. Fundamentalistinė paradigma etikoje ir Williamso alternatyva.

Doc. K. Sabolius

1. Vizualumo teorijos.
2. Klasikinės vaizduotės sampratos.
3. Šiuolaikinės vaizduotės sampratos.
4. Šiuolaikinės meno filosofijos koncepcijos.
5. Kino filosofijos problemos.

Asist. dr. R. Bikauskaitė

1. Šiuolaikinės feministinės moralės filosofijos kontroversijos.
2. Šiuolaikinės feministinės politikos filosofijos kontroversijos.
3. Elgesio su gyvūnais etikos problemos.

Asist. dr. J. Čiurlionis

1. Erdvė ir laikas ankstyvojoje antikos filosofijoje.
2. Erdvė ir laikas Aristotelio filosofijoje.
3. Aristotelio fizikos ir metafizikos santykis.
4. Erdvės ir laiko problema viduramžių filosofijoje.
5. R. Descartes ir I. Newtono gamtamokslinių teorijų santykis.
6. Reliacionizmo ir absoliutizmo kontroversija erdvės ir laiko filosofijoje. (Leibnizas, Berkley, Newtonas, Kantas ir kt.)
7. Analitinė erdvės ir laiko filosofija. 8. Erdvės ir laiko tyrimai Lietuvoje.
1. Hipokrato medicinos etinės problemos
2. Kūno ir sielos santykio problema *Corpus Hippocraticum*
3. Elementų paradigma Antikos moksle ir filosofijoje.
4. Senovės graikų matematika: filosofinės problemos

Asist. dr. M. Gilaitis

1. Šiuolaikinė veiksmo ir sąmonės filosofija – konkrečios problemos ar koncepcijos analizė arba kelių lyginimas.
2. Pagrindo (*reason*) samprata šiuolaikinėje veiksmo filosofijoje ir/ar epistemologijoje.
3. Natūralistinės mintinio turinio teorijos šiuolaikinėje sąmonės filosofijoje.
4. Konceptualinės analizės sampratos analitinėje filosofijoje.

Asist. dr. L. Jakavonytė

1. Homo ludens – Erazmas Roterdamiėtis apie žmogaus prigimtį.
2. Viduramžių visuomenės transformacijų atspindžiai ginčiuose apie valios laisvę (Erazmo su Lutheriu ir Augustino su Pelagijum).
3. Augustino, Erazmo, Lutherio, Kanto, Kierkegaard'o, Nietzsche's ... (galima siūlyti patiems) valios laisvės koncepcijos lyginamoji analizė.
4. Platonizmo ir aristotelizmo įtaka Erazmo Roterdamiečio humanistinėms nuostatomis „antrojo žmogaus sukūrimo“ programoje.
5. Humanizmo idėjų ir „antrojo žmogaus sukūrimo“ teologijos sintezė kaip teocentrizmo ir antropocentrizmo įveika Oxfordo humanistų veikaluose.
6. Erazmo Roterdamiečio dvasinės ekstazės koncepcija ir jos santykis su viduramžių misticizmu Vakarų ir Rytų krikščionybėje.
7. Kierkegaard'as apie aistringą protą ir protingas aistras.
8. Asmenybės dvasinio tobulėjimo raidos modeliai Kierkegaard'o ir Nietzsches kūryboje.
9. Kuo subjektyvusis egzistencinis subjektas skiriasi nuo spekuliatyvaus objektyviojo subjekto (Kierkegaard'as ir Hegelis).
10. Nevilties įveika Kierkegaard'o filosofijoje.
11. Apverčiant Hegelį „nuo galvos ant kojų“: susvetimėjimo (Marx) ir/ar nevilties (Kierkegaard) įveika.
12. Augustinas, Kierkegaard'as, Arendt apie blogio kilmę (lyginamoji analizė).

13. Gyvybės pradžios ir pabaigos problemos bioetikoje.
14. Eutanazija kaip etinė problema: argumentai už ir prieš.
15. Pagarbos asmens autonomijai principas bioetikoje ir jo taikymo ribų pagrindimas.
16. Bioetinės gyvybės mokslų problemos.
17. Metodologinės „gyvūnų teisių“ ir „gyvūnų gerovės“ sampratų apibrėžimo ir atribojimo problemos.
18. Disponavimas genetinė informacija kaip iššūkis tradicinėms valstybių saugumo koncepcijoms.
19. Biopolitika kaip kova už biogalią. Filosofiniai ir etiniai biopolitikos aspektai.
20. Etinės holizmo principo taikymo gyvybės moksluose problemos.
21. Dievo ar Frankenšteino baimė? Skirtingų pasaulėžiūrų kontraversijos formuojant visuomenės nuostatas biotechnologijų atžvilgiu.
23. Biotechnologijos ir socialinė inžinerija, kodėl žmogus tampa silpniausia grandimi arba vėl apie žmogaus prigimtį?
24. Biologinių ginklų kūrimas ir bioterorizmas naujo tipo hibridinių karų kontekste - iššūkis politikos filosofijai ir etikai.

Asist. dr. M. Stoškus

1. Teisingumo problema Platono filosofijoje.
2. Teisingumo problema Aristotelio filosofijoje.
3. Politikos samprata Platono ir Aristotelio filosofijoje.
4. Politinės tvarkos problema Antikos ir Naujųjų amžių filosofijoje (pasirinkti konkrečius du mąstytojus).
5. Žmogaus prigimties problema Platono ir Th. Hobbeso filosofijoje.
6. Žmogaus prigimties problema Th. Hobbeso ir J. J. Rousseau filosofijoje.

Lekt. V. Dranseika

1. Eksperimentinės filosofijos problemos
2. Moralės psichologijos problemos

Lekt. dr. J. Tuleikytė

1. Takiosios modernybės koncepcija Baumano socialinėje filosofijoje
2. Globalizacijos problema Baumano socialinėje filosofijoje